Politiek en Staatsinrichting:

Die Linke

Die Linke is een socialistische partij. Ze komt voort uit een fusie van de Oost-Duitse PDS en de West-Duitse WASG. De DDR-achtergrond is voor sommige andere partijen een obstakel voor samenwerking. In de Oost-Duitse deelstaten is regeren echter geen probleem. Tussen 2014 en 2024 had Thüringen zelfs een minister-president van Die Linke.

Die Linke is in 2007 ontstaan uit een fusie van de PDS en de WASG. De PDS was de opvolgerpartij van de communistische SED, die in de DDR de alleenheerschappij had. Na de val van de Muur in 1989 vormde de SED zich om tot Partei des Demokratischen Sozialismus, die de parlementaire democratie accepteerde en haar steun uitsprak voor de grondwet van de bondsrepubliek.

Bij de Bondsdagverkiezingen in de jaren negentig wist de PDS door goede resultaten in Oost-Duitsland steeds in de Bondsdag te komen. In West-Duitsland speelde de partij een onbeduidende rol. In de jaren 2000 begon de opmars van de partij. De regering-Schröder van SPD en Groenen voerde in 2003 met de Agenda 2010 pijnlijke hervormingen in de sociale zekerheid door, tot woede van veel linkse kiezers. Er ontstond ruimte voor een nieuwe partij, links van de SPD.

Ontevreden SPD- en vakbondsleden richtten in 2004 de partij Arbeit & soziale Gerechtigkeit – Die Wahlalternative (WASG) op. Zij verzetten zich tegen de in hun ogen te grote invloed van het bedrijfsleven en het neoliberalisme in de politiek. De WASG werd nooit heel groot en slaagde er niet in bij deelstaatsverkiezingen de kiesdrempel te halen.

Gysi en Lafontaine

In 2005 besloten de PDS en de WASG samen aan de Bondsdagverkiezingen mee te doen, waarbij de WASG-leden kandideerden op de PDS-lijsten. De PDS koos voor de nieuwe naam Die Linkspartei.PDS, die een partijvernieuwing moest benadrukken. Lijsttrekkers waren Gregor Gysi, het gezicht van de PDS, en Oskar Lafontaine, voormalig SPD-prominent en tot 1999 minister van Financiën in het eerste kabinet-Schröder, die zich bij de WASG had aangesloten. Lafontaine was een ook voor West-Duitsers aansprekende politiek leider. Die Linkspartei.PDS kreeg 8,7 procent van de stemmen, die nog steeds grotendeels uit Oost-Duitsland kwamen.

Met de officiële fusie van de WASG en Die Linkspartei.PDS tot Die Linke in 2007 werd de Oost-West tegenstelling niet opgeheven. De Oost-Duitse afdelingen gelden als gematigder en pragmatischer. In de Oost-Duitse deelstaten Mecklenburg-Voorpommeren, Brandenburg, Berlijn en Thüringen heeft Die Linke zich in de jaren daarna als coalitiepartner bewezen. In Thüringen leverde ze tussen 2014 en 2024 met Bodo Ramelow zelfs de minister-president. In West-Duitsland is de partij kleiner en vaak ook radicaler. Daar haalt ze lang niet altijd de kiesdrempel en is regeringsdeelname nog niet aan de orde geweest.

Grootste oppositiepartij

Op nationaal niveau is een coalitie met Die Linke voor de andere partijen omstreden, al hebben de SPD, Die Grünen en Die Linke bijvoorbeeld rond de Bondsdagverkiezingen van 2017 wel gesprekken over mogelijke samenwerking gevoerd. Maar vooral in de buitenlandpolitiek zijn de verschillen groot. Die Linke verzet zich tegen militaire missies, wil dat Duitsland uit de NAVO vertrekt en staat sceptisch tegenover de EU en de euro.

Bij de verkiezingen van 2013 haalde Die Linke 8,6 procent van de stemmen en werd daarmee, als derde partij in de Bondsdag na de CDU/CSU en de SPD, de grootste oppositiepartij. In 2017 werd de rechts-populistische AfD nieuw in het parlement gekozen en keerde de liberale FDP na vier jaar weer terug, waardoor Die Linke met 9,2 procent de vijfde partij werd.

In 2021 haalde ze net de kiesdrempel van 5 procent. In 2023 verliet partijprominent en Bondsdaglid Sahra Wagenknecht Die Linke om haar eigen partij, Bündnis Sahra Wagenknecht (BSW) op te richten. Ze vond dat Die Linke te veel met progressieve thema's als klimaat en genderkwesties bezig was en 'de arbeider' uit het oog was verloren. Negen Linke-fractieleden stapten over naar haar partij, waardoor Die Linke in de Bondsdag zo weinig zetels overhield, dat ze geen fractie meer kon vormen. Ze kreeg, net als de BSW, eeen *Gruppe*-status in het parlement, waarmee ze minder invloed en minder financiële middelen had.

Verrassend succes bij Bondsdagverkiezingen in 2025

In aanloop naar de Bondsdagverkiezingen van 2025 leek het er lang op dat Die Linke niet boven de kiesdrempel van 5 procent zou uitkomen. Maar in de laatste weken maakte ze een inhaalslag en haalde 8,8 procent van de stemmen.

Dit plotselinge succes werd toegeschreven aan de populariteit van lijsttrekker Heidi Reichinnek. Zij wist vooral jonge vrouwen te winnen door haar sterke optreden op sociale media. Toen de CDU/CSU zich bij een motie in de Bondsdag liet steunen door de uiterst rechtse AfD hield ze een strijdbare

toespraak die veel indruk maakte. Mede daardoor wist Die Linke zich te profileren als anti-racisme partij met maximale afstand tot de CDU/CSU. In de nieuwe Bondsdag vormt ze nu weer een officiële fractie.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/192/die-linke